

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

պարոն ԳԱԼՈՒՍՏ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Սահակյան

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եզրակացությունը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներ Հեղինե Բիշարյանի, Հովհաննես Մարգարյանի, Լևոն Դոխտոյանի, Իշխան Խաչատրյանի և Միեր Շահգեղյանի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով ներկայացրած «Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Պ-631-09.10.2014-ՍՀ-010/0) վերաբերյալ:

Օրենքի նախագիծը չի համապատասխանում «Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հիմնական սկզբունքներին, մասնավորապես, հասցեականությանը՝ սոցիալական ծառայության տրամադրումն իսկապես դրա կարիքն ունեցողին, համարժեքությանը՝ կարիքին համարժեք սոցիալական ծառայության տրամադրումը, սոցիալական խնամատրության բացառմանը՝ անձի ակտիվության դրսևորման և ինքնօգնության ունակությունների զարգացումը՝ սոցիալական աջակցու-

թյունից շարունակական կախվածությունը բացառելու համար: Մինչդեռ օրենքի նախագծով նախատեսվում է բոլոր բազմազավակ ընտանիքներին, անկախ կարիքից, տրամադրել տարատեսակ սոցիալական ծառայություններ, այդ թվում՝ դրամական օգնություն, ընդ որում, այն չափով, որ բազմազավակ ընտանիքների չափահաս անդամների մեջ հնարավոր է առաջացնի կախվածություն տվյալ օգնությունից և նվազեցնի աշխատելու ցանկությունը:

Օրենքի նախագծի ընդունման դեպքում անհրաժեշտություն կառաջանա փոփոխություններ կատարելու «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարգևների և պատվավոր կոչումների մասին», «Սոցիալական աջակցության մասին» և «Պետական նպաստների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներում:

Օրենքի նախագծի ընդունումը կհանգեցնի Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի ծախսերի ավելացման: Միայն առողջապահության ոլորտի լրացուցիչ ծախսերը կկազմեն շուրջ 415,0 մլն դրամ:

Միաժամանակ, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, գնահատելով բարձրացված խնդրի կարևորությունը, հարկ է համարում նշել, որ բազմազավակ ընտանիքներին տրվելիք արտոնությունների առաջնահերթությունն ունի լուրջ ուսումնասիրության կարիք, և արդեն իսկ Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության բազմազավակ ընտանիքների հիմնական կարիքների գնահատման, սոցիալական խնդիրների վերհանման հետազոտություն, որի արդյունքում կներկայացվեն բազմազավակ ընտանիքների հիմնական կարիքների առաջնահերթ լուծման վերաբերյալ գործնական առաջարկություններ՝ համապատասխան ֆինանսական գնահատականներով:

Ելնելով շարադրվածից, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, ողջունելով օրենքի նախագծի հեղինակների նպատակադրումները, օրենքի նախագծի հեղի-

նակներին առաջարկում է առայժմ ձեռնպահ մնալ ներկայացված օրենքի նախագծի քննարկումից և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ համագործակցել Հայաստանի Հանրապետությունում ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավման ազգային ծրագրի շրջանակներում բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական և բարոյահոգեբանական աջակցության հետագա ընդլայնմանը միտված կոնկրետ առաջարկությունների համատեղ մշակման աշխատանքներում:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ, ներկայացված օրենքի նախագիծը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում քննարկելիս, հարակից գեկուցմամբ հանդես կգա Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարար Արտեմ Ասատրյանը:

Ներկայացնում ենք օրենքի նախագծի ընդունման դեպքում ընդունումից հետո դրանց կատարումն ապահովող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումների կամ այլ իրավական ակտերի ցանկը, որոնց համար կպահանջվի շուրջ 6 ամիս՝

1) 4-րդ հոդվածի 1-ին մաս՝ «Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով բազմազավակ ընտանիքների ու բազմազավակ մայրերի համար սահմանված սոցիալական աջակցության տրամադրումն ապահովող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմին ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ.

2) 5-րդ հոդվածի 3-րդ մաս՝ «Բազմազավակ ընտանիքների կարգավիճակը հաստատող փաստաթղթի նմուշը և տրամադրման կարգը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ.

3) 6-րդ հոդվածի 6-րդ մաս՝ «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի մարտի 4-ի N 318-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ.

4) 7-րդ հոդվածի 5-րդ մաս՝ «Բազմազավակ ընտանիքների բնակարանային պայմանները բարելավելու, բնակարաններ տրամադրելու, ինչպես նաև արտոնյալ պայմաններով վարկեր տրամադրելու և դրանք սուբսիդավորելու կարգերը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ:

Կից ներկայացվում են օրենքի նախագծի կարգավորման ազդեցության գնահատման եզրակացությունները:

Հարգանքով՝

ՀՈՎԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

**ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի
պետական խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի
Նախագծի ընդունման դեպքում**

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունումն առողջապահության բնագավառի վրա կունենա որոշակի դրական ազդեցություն բնակչությանը մատուցվող բժշկական օգնության և սպասարկման մատչելիության բարձրացման մասով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

**<<Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի
պետական խրախուսման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի
Նախագծի սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության
գնահատման**

<<Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (այսուհետ՝ նախագիծ) սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատումը կատարվել է <<Իրավական ակտերի մասին>> ՀՀ օրենքի 27.1 հոդվածի և ՀՀ Կառավարության 2010 թվականի հունվարի 14-ի թիվ 18-Ն որոշման համաձայն:

Նախագծի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատումը կատարվել է սոցիալական պաշտպանության ոլորտի և դրա առանձին ենթաոլորտների իրավիճակի բնութագրիչների և դրանց ինդիկատորների հիման վրա:

Նախագիծը՝

- ա) ռազմավարական կարգավորման ազդեցության տեսանկյունից ունի **չեզոք ազդեցություն**.
- բ) շահառուների վրա կարգավորման ազդեցության տեսանկյունից՝ **դրական ազդեցություն**:

ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության եւ բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի բնապահպանության բնագավառում կարգավորման

1. <<Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության եւ բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (այսուհետ՝ օրենք) ընդունման արդյունքում մթնոլորտի, հողի, ջրային ռեսուրսների, ընդերքի, բուսական և կենդանական աշխարհի, հատուկ պահպանվող տարածքների վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանա:

2. Օրենքի նախագծի չընդունման դեպքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանա:

3. Օրենքի նախագիծը բնապահպանության ոլորտին չի առնչվում, այդ ոլորտը կանոնակարգող իրավական ակտերով ամրագրված սկզբունքներին և պահանջներին չի հակասում:

Օրենքի կիրարկման արդյունքում բնապահպանության բնագավառում կանխատեսվող հետևանքների գնահատման և վարվող քաղաքականության համեմատական վիճակագրական վերլուծություններ կատարելու անհրաժեշտությունը բացակայում է:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի մրցակցության բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծով (այսուհետ՝ Նախագիծ) սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետությունում բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման քաղաքականության հիմնադրույթները:

Նախագծով կարգավորվող շրջանակները չեն առնչվում որևէ առանձին ապրանքային խմբի շուկայի հետ, ուստի և Նախագծի ընդունմամբ որևէ առանձին ապրանքային խմբի շուկայում մրցակցային դաշտի վրա ազդեցություն լինել չի կարող:

Հիմք ընդունելով նախնական փուլի արդյունքները՝ կարգավորման ազդեցության գնահատման աշխատանքները դադարեցվել են՝ արձանագրելով Նախագծի ընդունմամբ մրցակցության միջավայրի վրա *ազդեցություն չհայտնաբերվելու* եզրակացություն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի տնտեսական, այդ թվում՝ փոքր և միջին ձեռնարկատիրության բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի (այսուհետ՝ Նախագիծ) գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա կարգավորման ազդեցության գնահատման նպատակով իրականացվել են նախնական դիտարկումներ:

Գնահատման նախնական փուլում պարզ է դարձել, որ *Նախագիծը վերաբերում է բազմազավակ ընտանիքների սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը, լրացուցիչ ֆինանսական աջակցության տրամադրմանը, ինչպես նաև ծնելիության մակարդակի աճին* և Նախագծի ընդունման դեպքում, դրա կիրարկման արդյունքում գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա ազդեցություն *չի նախատեսվում*:

**ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական
խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի
վերաբերյալ**

«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագիծն իր մեջ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի «Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1205-Ն որոշմամբ հաստատված Կարգի 9-րդ կետով նախատեսված որևէ կոռուպցիոն գործոն չի պարունակում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

**«Բազմազավակ ընտանիքների աջակցության և բազմազավակ մայրերի
պետական խրախուսման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի՝ բյուջետային
բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման վերաբերյալ**

Նախագծի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասում նշված է, որ բազմազավակ ընտանիքները չեն հաշվառվում ընտանեկան նպաստի համակարգում, իսկ 6-րդ հոդվածի մյուս մասերում, 7-րդ և 8-րդ հոդվածներում թվարկվում են բազմազավակ ընտանիքներին տրվող սոցիալական աջակցության և բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման տեսակները (օրինակ՝ յուրաքանչյուր երեխայի համար մինչև 18 տարին լրանալը տրամադրվում է ամենամսյա դրամական օգնություն, բազմազավակ ընտանիքներին առանձին հանրային ծառայությունների դիմաց վարձերը վճարելու համար ամենամսյա օգնություն և այլն), որոնք 2016 թվականից բերում են ՀՀ պետական բյուջեի ծախսերի փոփոխության (առաջին դեպքում՝ ծախսերի նվազեցմանը, իսկ մյուս դեպքերում՝ ավելացմանը), որի կոնկրետ չափը հայտնել հնարավոր չէ համապատասխան տեղեկատվության բացակայության պատճառով:

Բացի այդ, վերոգրյալ նպատակներով համապատասխան միջոցներ նախատեսված չեն ՀՀ 2015-2017 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ հայտնում ենք, որ եթե օգնության վերոնշյալ գումարները տրամադրվելու են որպես ՀՀ օրենսդրության համաձայն սոցիալական պաշտպանության համակարգի շրջանակներում վճարված դրամական օգնության կամ օժանդակության գումարներ, ապա Նախագծի ընդունման ազդեցությունը պետական բյուջեի եկամուտների վրա կլինի չեզոք, քանի որ ՀՀ օրենսդրության համաձայն սոցիալական պաշտպանության համակարգի շրջանակներում վճարված դրամական օգնության կամ օժանդակության գումարները եկամտային հարկով հարկման նպատակով համարվում են նվազեցվող եկամուտներ (եկամտային հարկով չեն հարկվում):

Պ-631-09.10.2014-ՍՀ-010/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

**ԲԱԶՄԱԶԱՎԱԿ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱԶՄԱԶԱՎԱԿ ՄԱՅՐԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՐԱԽՈՒՄՄԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական աջակցության եւ բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսման քաղաքականության հիմնադրույթները:

Հոդված 2. Բազմազավակ ընտանիք հասկացությունը

1. Բազմազավակ է համարվում Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող այն ընտանիքը, որն իր կազմում ունի ծնողների խնամքի տակ գտնվող երեք եւ ավելի երեխա՝ մինչեւ նրանց 18 տարին լրանալը, իսկ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական), միջին մասնագիտական կամ բարձրագույն մասնագիտական ուսումնական հաստատությունում առկա (ստացիոնար) ձեռով սովորելու դեպքում՝ մինչեւ նրանց ուսման ավարտը:

Հոդված 3. Բազմազավակ մայր հասկացությունը

1. Բազմազավակ մայր է համարվում Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող այն կինը, որն ունի իր խնամքի տակ գտնվող երեք եւ ավելի երեխա՝ մինչեւ նրանց 18 տարին լրանալը:

Հոդված 4. Բազմազավակ ընտանիքների եւ բազմազավակ մայրերի աջակցության պետական քաղաքականության իրականացումը

1. Բազմազավակ ընտանիքների ու բազմազավակ մայրերի համար սույն օրենքով եւ այլ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված սոցիալական աջակցության տրամադրումն ապահովում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած մարմինը (այսուհետ՝ լիազորված մարմին) պետական նպատակային եւ հասցեագրված ծրագրերի իրականացման միջոցով:

Հոդված 5. Բազմազավակ ընտանիքներին հաշվառումը եւ կարգավիճակը

1. Բազմազավակ ընտանիքների հաշվառման ժամանակ նրանց կազմի մեջ են ներառվում ծնողների երեխաները, ինչպես նաեւ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ծնողների խնամակալության տակ գտնվող երեխաները:

2. Հաշվառման ժամանակ բազմազավակ ընտանիքի կազմում չեն հաշվառվում այն երեխաները՝

1) որոնց նկատմամբ ընտանիքի ծնողը զրկված է ծնողական իրավունքից:

2) որոնք դաստիարակչական, բժշկական, ազգաբնակչության սոցիալական պաշտպանության կամ նմանատիպ այլ կազմակերպություններում գտնվում են պետության լրիվ խնամքի տակ:

3. Լիազորված մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանված կարգով բազմազավակ ընտանիքներին տալիս է իրենց կարգավիճակը հաստատող փաստաթուղթ:

Հոդված 6. Բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական աջակցությունը

1. Բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական աջակցությունն իրականացվում է սույն օրենքով եւ իրավական այլ ակտերով, սահմանված կարգով:
2. Բազմազավակ ընտանիքները չեն հաշվառվում ընտանեկան նպաստի համակարգում:
3. Բազմազավակ ընտանիքներին տրամադրվում է ամենամսյա դրամական օգնություն՝ յուրաքանչյուր երեխայի համար մինչեւ 18 տարին՝ լրանալը օրենքով սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի 50 տոկոսի չափով, իսկ հինգերորդ եւ ավելի յուրաքանչյուր երեխայի համար օրենքով սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի չափով:
4. Բազմազավակ ընտանիքներին ջեռուցման, ջրամատակարարման, ջրահեռացման, գազի, էլեկտրաէներգիայի, հեռախոսի, աղբահանության վարձերը վճարելու համար տրվում է ամենամսյա օգնություն՝ օրենքով սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի 50%-ի չափով:
5. Բազմազավակ ընտանիքների երեխաներին տրվում է մանկապարտեզ ընդունվելու եւ անվճար հաճախելու առաջնահերթ իրավունք:
6. Բազմազավակ ընտանիքների մինչեւ 18 տարեկան եւ առկա (ստացիոնար) ուսուցմամբ սովորող 18-23 տարեկան զավակներն իրավունք ունեն պետական պատվերի շրջանակում ստանալու անվճար բժշկական օգնություն եւ սպասարկում, իսկ ծնողների բժշկական օգնությունն ու սպասարկումն իրականացվում է անվճար:

Հոդված 7. Բազմազավակ ընտանիքներին բնակելի պայմանները բարելավելու եւ բնակարաններով ապահովելու համար պետական աջակցությունը

1. Բնակարան չունեցող այն բազմազավակ ընտանիքները, որոնք ունեն 4 եւ ավելի երեխա եւ համապատասխան մարմիններ դիմելու պահին նախորդող 5 տարվա ընթացքում չեն օտարել սեփականության իրավունքով իրենց պատկանող բնակելի տարածք, տրամադրվում է բնակարան՝ 20 տարի չօտարելու պայմանով:
2. Գյուղական համայնքներում բնակվող բազմազավակ ընտանիքներին տրամադրվում է 0,15 հա-ից ոչ պակաս գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածք, իսկ բնակարանային պայմանները բարելավելու կամ նոր բնակարան կառուցելու համար տրամադրվում են ցածր տոկոսադրույքներով երկարաժամկետ վարկեր:
3. Բնակարանների կառուցման կամ բնակարանների գնման նպատակով տրամադրված վարկերը բազմազավակ ընտանիքում ծնված յուրաքանչյուր երեխայի հաշվարկով սուբսիդավորվում է առաջին երեխայի դեպքում 20%-ի, երկրորդի դեպքում՝ 40%-ի, իսկ երրորդ եւ ավելի երեխայի դեպքում՝ 50%-ի չափով:
4. Գյուղական համայնքներում բնակվող բազմազավակ ընտանիքներին \$երմերային տնտեսություն ստեղծելու, տեխնիկա ձեռք բերելու եւ գյուղատնտեսական արտադրություն վարելու համար արտոնյալ պայմաններով հատկացվում է հողատարածքներ եւ տրամադրվում վարկեր:

5. Սույն հոդվածով սահմանված բազմազավակ ընտանիքների բնակարանային պայմանները բարելավելու, բնակարաններ տրամադրելու, ինչպես նաև արտոնյալ պայմաններով վարկեր տրամադրելու եւ դրանք սուբսիդավորելու կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 8. Բազմազավակ մայրերի պետական խրախուսումը

1. Բազմազավակ մայրերին խրախուսելու նպատակով շնորհվում են հետևյալ կոչումները՝

1) 10 եւ ավելի երեխա ծնած եւ (կամ) որդեգրած մայրերին շնորհվում է «Հայաստանի պատվավոր մայր» պատվավոր կոչումը՝ «Հայաստանի պատվավոր մայր» մեդալի պարգևատրումով.

2) 8-9 երեխա ծնած եւ (կամ) որդեգրած մայրերին շնորհվում է «Մայրական սխրանք առաջին աստիճանի» պատվավոր կոչումը՝ «Մայրական սխրանք առաջին աստիճանի» շնորհագրի եւ կրծքանշանի պարգևատրումով,

3) 6-7 երեխա ծնած «Մայրական սխրանք երկրորդ աստիճանի» կոչումը՝

«Մայրական սխրանք երկրորդ աստիճանի» շնորհագրի եւ կրծքանշանի պարգևատրումով.

4) 5-6 երեխա ծնած եւ (կամ) որդեգրած մայրերին շնորհվում է «Մայրական սխրանք երրորդ աստիճանի» կոչումը՝ «Մայրական սխրանք երրորդ աստիճանի» շնորհագրի եւ կրծքանշանի պարգևատրումով.

2. Սույն օրենքով սահմանված պատվավոր կոչումները սահմանելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 9. Բազմազավակ ընտանիքների պետական աջակցություն ցուցաբերելու ֆինանսավորման աղբյուրները

1. Սույն օրենքով սահմանված ծախսերը ֆինանսավորվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

Հոդված 10. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2016 թվականի հունվարի մեկից:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«ԲԱԶՄԱԶԱՎԱԿ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱԶՄԱԶԱՎԱԿ ՄԱՅՐԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՐԱԽՈՒՍՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ

Օրենքի նախագծի ընդունումը միտված է պետական հասցեագրված աջակցության եւ խրախուսման միջոցով նպաստել բազմազավակ ընտանիքների ամրապնդմանը, սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը, ծնելիության մակարդակի աճին եւ մայրության ու մանկության պաշտպանությանը:

Նկատի ունենալով, որ ընտանիքը ազգային անվտանգության կարելի է ասել, որ բաղադրիչներն են, ուստի անհրաժեշտ է պետական հասարակական, ժողովրդագրական ակտիվ քաղաքականություն իրականացնելով բարելավել ընտանիքների կենսապայմանները՝ բարձրացնելով երեխայի ծննդաբերության միանվագ նպաստների չափը, ավելացնել մինչև 2 տարեկան երեխաների խնամքի համար տրամադրվող նպաստների շրջանակը եւ ներկայացնել երեխաների ծննդաբերության հաջորդականությամբ պայմանավորված բազմազավակ ընտանիքների աջակցության եւ բազմազավակ մայրերի խրախուսման ամբողջական համակարգ:

Ըստ վիճակագրության՝ 1987-88թթ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում ծնվել է շուրջ 77 հազար երեխաներ, 1989-2011թթ-ի ընթացքում միջինը Հայաստանի Հանրապետությունում ծնվել է շուրջ 54 հազար երեխա. ակնհայտ է: Սկսած 2003 թ-ից մինչև 2012թ-ը ծնելիությունը սկսեց տարեց տարի ավելանալ. 2011-12թթ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում ծնվել է շուրջ 43 հազար երեխա:

Այս տվյալները հիմք են տալիս արձանագրելու, որ վերջին տարիներին ծնելիության աճը պայմանավորված էր մի շարք բարեփոխումներով, մասնավորապես՝ անվճար ծննդօգնության եւ երեխայի ծնունդով պայմանավորված միանվագ նպաստի տրամադրման համակարգերի ներդրումով: Համոզված էնք, որ ծնելիության էական ավելացման միակ ուղին դա պետության կողմից հետետողական եւ նպատակային աջակցությունն է ընտանիքներին, մասնավորապես՝ բազմազավակ ընտանիքներին: Ընտանիքը պետության ու հասարակության հիմնական բջիջն է, որին պետք է աջակցել եւ օժանդակել: Երեխաները պետության եւ ընտանիքի առաջնահերթություններն են, եւ ունեն արժանավայել ապրելու, սովորելու, ծնողների ու պետության կողմից խնամքի, պաշտպանություն եւ աջակցություն ստանալու իրավունք:

Նախագծով առաջարկվում է լրացուցիչ ֆինանսական աջակցություն բազմազավակ ընտանիքներին, ինչը հնարավորություն կտա էապես ավելացնել ծննդաբերությունը՝ կանգնեցնելով բնական աճի անկումը: